

СТРОЕЖ И СВОЙСТВА НА ТВЪРДИТЕ ВЕЩЕСТВА. ВОДОРОДНА ВРЪЗКА.

Какво ще знам и мога?

- Различавам основните видове кристални решетки по изображения.
- Аргументира типа кристална решетка въз основа на физичните свойства на веществата (състояние, твърдост, топло и електропроводимост, температурата на топене, разтворимост във вода) и обратно - въз основа на строежа могат да правят предположения за физичните свойства на веществата.
- Представят образуването на водородна връзка между молекули съдържащи електроотрицателни атоми (F,O,N).

Основни понятия в урока

- **Кристална решетка** - пространствена мрежа от правилно подредени в пространството градивни частици.
- **Водородна връзка** - електростатично привличане между водороден атом (от група N-H, O-H или F-H) от една молекула и азотен, кислороден или флуорен атом (които притежават неподелена електронна двойка) от друга молекула.

Задача 1

Инсценирайте образуването на водородна връзка между:

- А) две молекули вода
- Б) две молекули амоняк
- В) две молекули флуороводород

Задача 2

Анализирайте данни за водородната връзка, които вашия учител ще ви даде и представете резултатите пред класа си.

Химична формула	Температура на кипене [$^{\circ}\text{C}$]
HF	19.5
HCl	-85
HBr	-66
HI	-35.1

Химична формула	Температура на кипене [$^{\circ}\text{C}$]
H_2O	100
H_2S	-60
H_2Se	-42,2
H_2Te	-2,2

Химична формула	Температура на кипене [$^{\circ}\text{C}$]
NH_3	-33.3
PH_3	-87.7
AsH_3	-62.5
SbH_3	-17

Задача 3

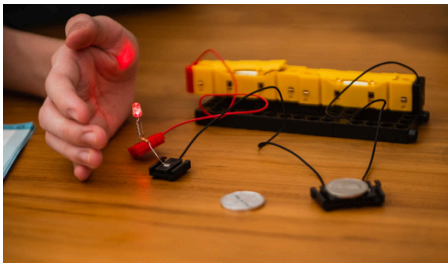
Открийте „Информационните картички“ на веществата, които вашият учител е скрил под чиновете ви. Намерете съчениците, които имат същия вид кристална решетка като вас и коментирайте написаното върху картичките. След това попълнете следната таблица с вашия учител.

ВИД НА КРИСТАЛНАТА РЕШЕТКА	АТОМНА	МОЛЕКУЛНА	ЙОННА	МЕТАЛНА
Примери				
Вид на градивните частици				
Начин на свързване между частиците				
Температура на топене				
Твърдост				
Разтворимост във вода				
Електропроводимост				

Задача 4

На какво според вас се дължат следните свойства на веществата?

Медна монета провежда електричен ток

Водата има високо повърхностно напрежение

Диамантът е най-твърдият естествен материал

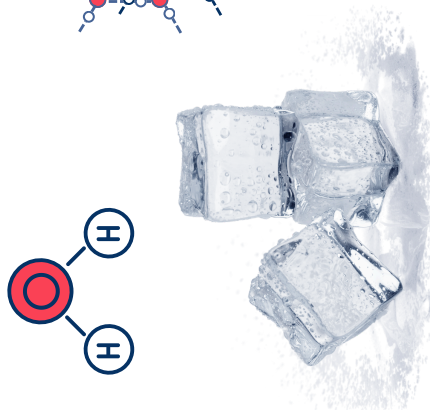
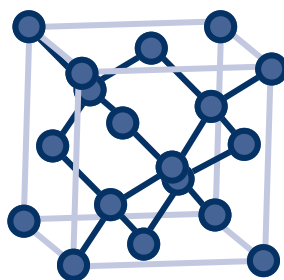
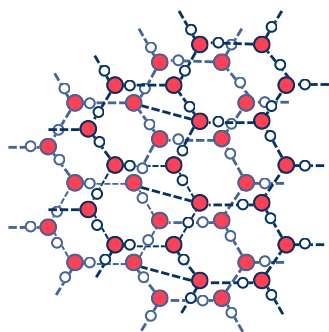
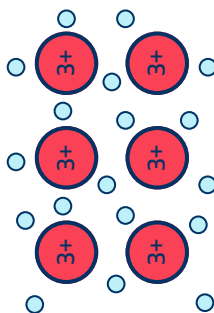
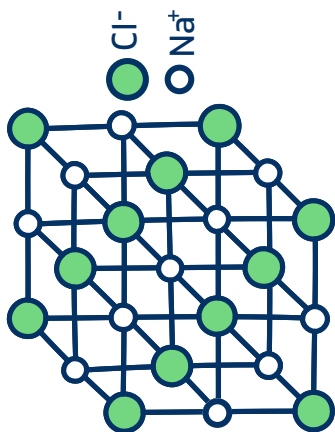
Al_2O_3 се използва за направата на глинени съдове

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

Химия

8 клас

За да разпределите групите може да използват следния генератор:
<https://pickerwheel.com/tools/random-team-generator/>

1. INPUTS 3

Input here... +

Ученик 1	☒	☐
Ученик 2	☒	☐
Ученик 3	☒	☐

От Input here... напишете името на ученика и го добавете.
 Повторете за всички ученици.

2. CONTROLLER

Distribute equally based on:

Default Gender Label

Pick quantity ⓘ / 3

Number of groups

OR (Set either one)

Max people/group

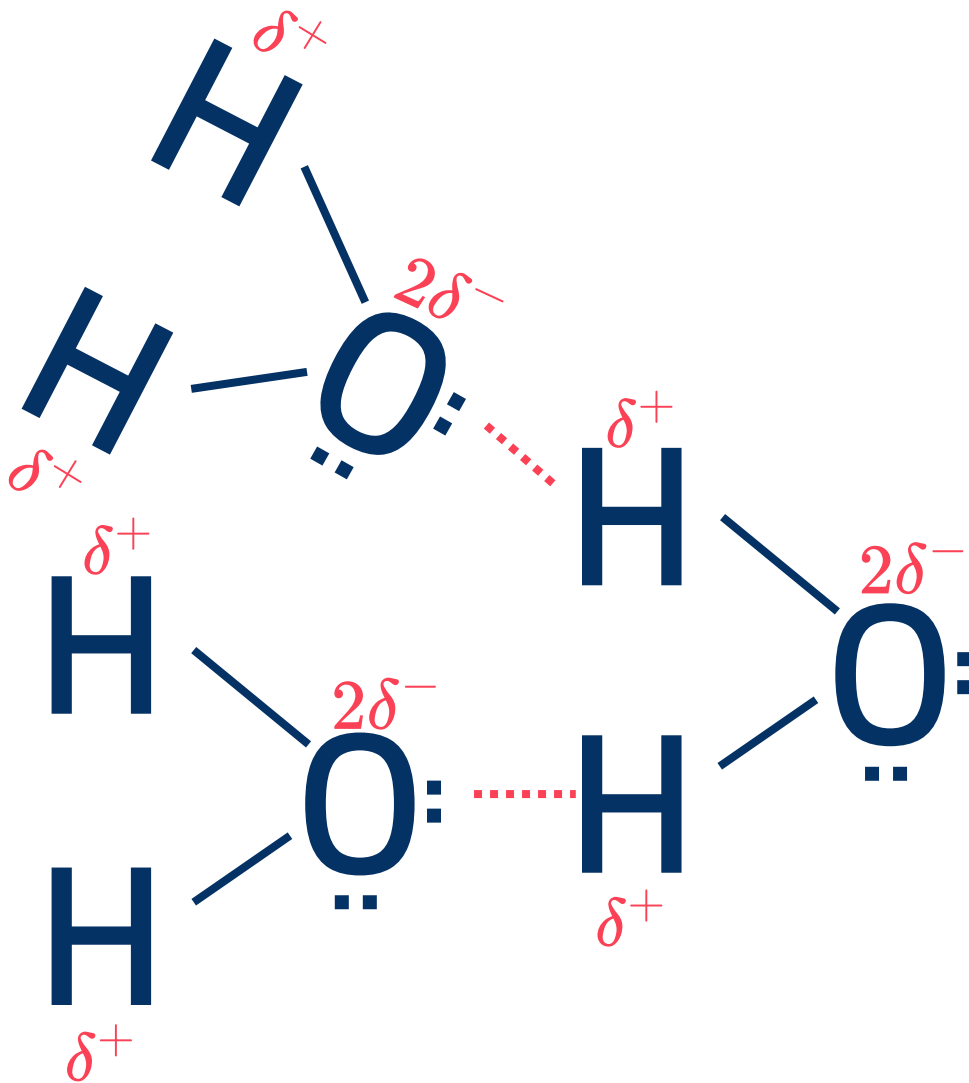
Pick representatives?

START

Въведете броя на групите (Number of groups) и максималния брой ученици в група (Max people/group!)

Може да зададете имена на отборите от

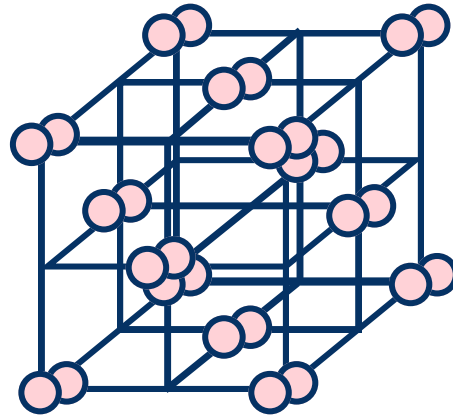

Химична формула	Температура на кипене [$^{\circ}C$]
HF	19.5
HCl	-85
HBr	-66
HI	-35.1

Химична формула	Температура на кипене [$^{\circ}C$]
NH_3	-33.3
PH_3	-87.7
AsH_3	-62.5
SbH_3	-17

Химична формула	Температура на кипене [$^{\circ}C$]
H_2O	100
H_2S	-60
H_2Se	-42,2
H_2Te	-2,2

Йод, I_2

Вид на градивните частици: молекули

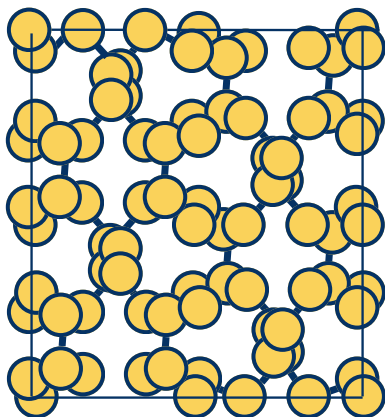
Начин на свързване на частиците: Слаби межумолекулни взаимодействия

Температура на топене: 113,7 оС

Твърдост: Крехък

Разтворимост във вода: Неразтворим

Електропроводимост: Изолатор

сяра, S_8

Вид на градивните частици: молекули

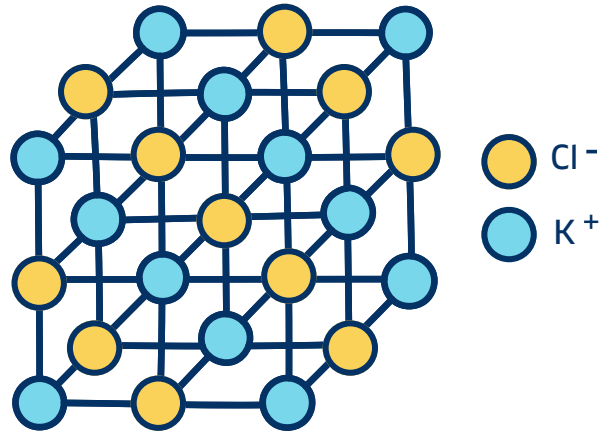
Начин на свързване на частиците: Слаби междумолекулни взаимодействия

Температура на топене: 119 °C

Твърдост: Крехка

Разтворимост във вода: Неразтворима

Електропроводимост: Изолатор

Калиев хлорид, KCl

Вид на градивните частици: йони

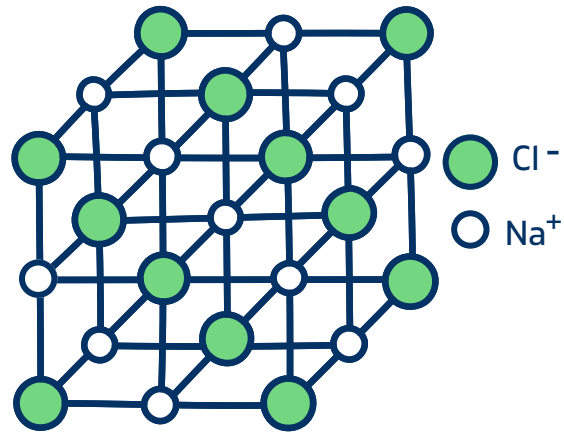
Начин на свързване на частиците: йонна връзка (електростатични сили на привличане между противоположно заредени йони)

Температура на топене: 770 °C

Твърдост: твърд, но крехък

Разтворимост във вода: Разтворим

Електропроводимост: Изолатор в твърдо състояние; проводник в течно състояние и в разтвор

Натриев хлорид, NaCl

Вид на градивните частици: йони

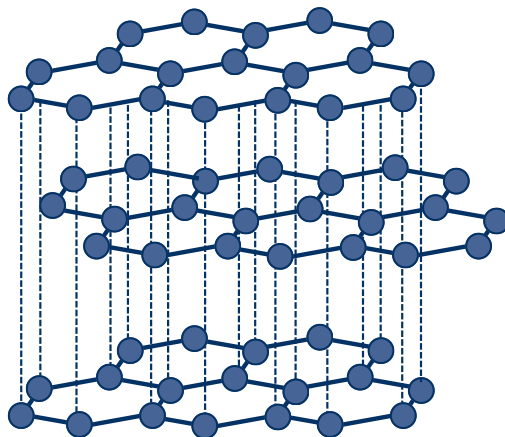
Начин на свързване на частиците: йонна връзка (електростатични сили на привличане между противоположно заредени йони)

Температура на топене : 801 °C

Твърдост: твърд, но крехък

Разтворимост във вода: Разтворим

Електропроводимост: Изолатор в твърдо състояние; проводник в течно състояние и в разтвор

Графит, C_3

Вид на градивните частици: атоми

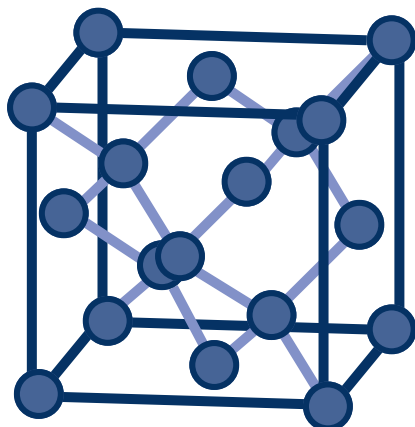
Начин на свързване на частиците: здрави ковалентни връзки

Температура на топене: 3600 °C

Твърдост: твърд, но крехък

Разтворимост във вода: Неразтворим

Електропроводимост: Проводник

Диамант, C_4

Вид на градивните частици: атоми

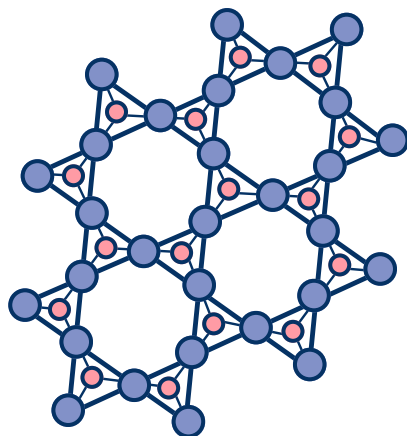
Начин на свързване на частиците: здрави ковалентни връзки

Температура на топене: 4500 °C

Твърдост: много твърд

Разтворимост във вода: Неразтворим

Електропроводимост: Изолатор

Кварц, SiO_2

Вид на градивните частици: атоми

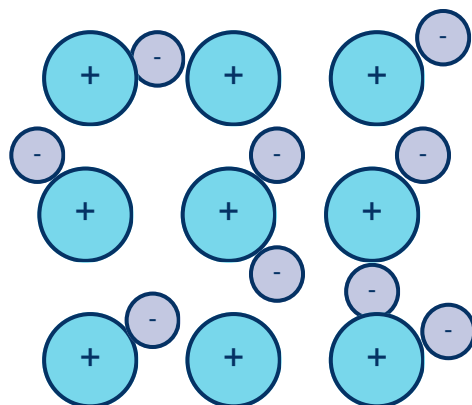
Начин на свързване на частиците: здрави ковалентни връзки

Температура на топене: 1650 °C

Твърдост: много твърд

Разтворимост във вода: Неразтворим

Електропроводимост: Изолатор

Натрий, Na

Вид на градивните частици: положителни йони, делокализирани електрони

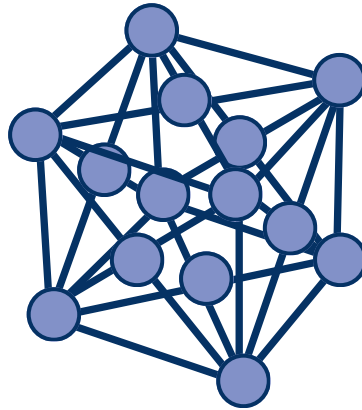
Начин на свързване на частиците: метална връзка (електростатично привличане между частиците)

Температура на топене: 97,98 °C

Твърдост: твърд

Разтворимост във вода: Неразтворим, но реагира с нея

Електропроводимост: Проводник

Желязо, Fe

Вид на градивните частици: положителни йони, делокализирани електрони

Начин на свързване на частиците: метална връзка (електростатично привличане между частиците)

Температура на топене: 1536 °C

Твърдост: твърдо, но ковко

Разтворимост във вода: Неразтворим, не реагира с нея при стайна температура

Електропроводимост: Проводник